

УДК 343.851

Джу́жа А. О. – доктор юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ; e-mail: adzhuzha@gmail.com; **ORCID 0000-0003-0842-7415**;

Сорокіна Л. В. – здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Участь громадян у запобіганні злочинам: міжнародний досвід

Проаналізовано питання участі громадян у запобіганні злочинам, що є невід'ємною складовою дієвої державної системи протидії злочинності та передумовою її ефективного функціонування. Аспекти участі громадян і соціального середовища в руйнівному впливі на злочинність досліджували такі вчені, як Я. Гілінський, В. Голіна, І. Даньшин, О. Джу́жа, А. Закалюк, А. Зелінський, О. Ігнатов, С. Іншаков, Р. Кларк, М. Колодяжний, В. Квашиш, О. Литвинов, В. Лунєєв, В. Шакун, О. Шостко, Е. Шур, В. Фокс. Водночас питання законодавчого врегулювання участі громадян у запобіганні злочинам потребують доопрацювання й удосконалення, що актуалізує обрану тему дослідження. Метою цієї статті є аналіз засад залучення державою громадян і соціального середовища до впливу на злочинність, важливої ролі громадськості в реалізації стратегії запобігання злочинам; окреслення шляхів удосконалення нормативно-правової бази у сфері участі громадян у запобіганні злочинам, забезпеченні публічної безпеки й охорони громадського порядку, безпеки дорожнього руху, в інших сферах соціального середовища на підставі взаємодії з працівниками правоохоронних органів, зокрема Національної поліції.

Ключові слова: запобігання; злочинність; громадськість; соціальне середовище; добровільна вартя; громадська рада.

Постановка проблеми. Участь громадськості в запобіганні злочинам є необхідною умовою реалізації державної програми протидії протиправним виявам, вагомим ресурсом для забезпечення її ефективного функціонування.

Аспекти окресленої проблематики у своїх працях висвітлювали Я. Гілінський, В. Голіна, І. Даньшин, О. Джу́жа, А. Закалюк, А. Зелінський, О. Ігнатов, С. Іншаков, В. Квашиш, Р. Кларк, М. Колодяжний, В. Лунєєв, О. Шостко, Е. Шур, В. Фокс. Водночас питання законодавчого врегулювання участі громадян у запобіганні злочинам потребують додаткового вивчення, доопрацювання й удосконалення, що актуалізує обрану тему дослідження.

Метою цієї статті є аналіз засад залучення державою громадян і соціального середовища до впливу на злочинність, важливої ролі громадськості в реалізації стратегії запобігання протиправним виявам; окреслення шляхів удосконалення нормативно-правової бази у сфері участі громадян у запобіганні

злочинам, забезпеченні публічної безпеки й охорони громадського порядку, безпеки дорожнього руху, в інших сферах соціального середовища на підставі взаємодії з працівниками правоохоронних органів, зокрема Національної поліції.

Виклад основного матеріалу. Принцип гуманізму передбачає послідовне подолання чи принаймні зменшення масштабів соціального зла. Ті засоби, які цілком ефективні з позицій профілактики злочинності, можуть бути неприйнятними в контексті потреб суспільства.

Цілковите знищення злочинності є неможливим і не може бути самоціллю. Прагнення отримати швидкі результати зазвичай призводить лише до трансформації зла. За таких обставин процес протидії злочинності може виявитися суспільно небезпечнішим, ніж злочинність. Із цього приводу ще за часів Античності Аристотель зазначав, що державу створюють не заради того, щоб жити, а переважно для того, щоб жити щасливо [1, с. 460].

Залежність між ступенем криміналізації суспільства й патологічними процесами, які відбуваються в ньому, неоднозначна: не завжди низький рівень злочинності в державі свідчить про суспільне здоров'я. Тоталітаризм, криваві режими досить швидко позбавляються від злочинності, проте така влада становить вищу небезпеку, ніж навіть злочинність.

Принцип гуманізму спрямований на перешкодження трансформації зла. У цьому контексті надзвичайно цінними є ідеї німецького мислителя І. Канта щодо карального імперативу, згідно з якими обмеження свободи одних може бути виправдане лише тоді, коли воно сприяє забезпеченню свободи інших, причому загальний обсяг свободи в суспільстві неодмінно має зростати.

Розвитком ідей Аристотеля й І. Канта можна вважати принцип щастя, сформульований П. А. Сорокіним. Це найважливіший методологічний орієнтир під час визначення соціальної цінності певних перетворень у суспільстві, адже «будь-який прогрес, що призводить до обмеження щастя чи посилення страждання, не є прогресом» [2, с. 512]. Уникнути трансформації зла можна лише шляхом розроблення коректної концепції запобігання злочинам, напрацювання принципів цієї діяльності, а також визначення адекватних показників для оцінювання ефективності впровадження в практику розроблених методик. Це той фундамент, на якому слід вибудовувати загальнодержавний механізм протидії злочинності.

Соціальне середовище, головним складником якого є громадяни, завжди позначається на рівні злочинності. Подеколи вплив соціального середовища на злочинність буває настільки

дієвим, що воно безпосередньо перетворюється на орган запобігання протиправним виявам. Така трансформація сприяє суттєвому підвищенню ефективності протидії злочинності загалом.

Вплив соціального середовища на злочинність передбачає два вектори реалізації: 1) залучення державою громадян до реалізації стратегії в запобіганні злочинам; 2) вплив народу на політиків.

Досвід країн Західної Європи щодо участі громадськості в аналізованій діяльності засвідчує, що найефективнішими заходами було створення не лише оперативних груп і педагогічних асоціацій, а й наукових структур, які активно здійснювали кримінологічні дослідження, організовували обмін досвідом, засновували спеціальні друковані органи. Ці дослідження дали імпульс новому напрямку кримінології – так званій мікрокримінології. Основне завдання мікрокримінології – розроблення заходів ситуаційної профілактики, спрямованих на зміну умов, щоб ускладнити дії злочинцям. Об'єкти такої профілактики – потенційні жертви.

У розвинених країнах світу цей принцип активно реалізують в антикримінальній практиці. Наприклад, у Великій Британії на добровільних засадах для допомоги поліції активно залучають громадян.

Відповідно до планів уряду цієї країни, чисельність підрозділів «добровільної варті» в перспективі сягне 5 млн осіб – кількість досить значна. На добровільних помічників покладено обов'язки з патрулювання та повідомлення про злочини мобільним зв'язком черговому поліцейському підрозділу швидкого реагування. Припинення злочинів не належить до кола їхніх функцій.

У Данії, Франції, Нідерландах, Швеції, Великій Британії та Німеччині сформовано громадські ради із запобігання злочинам. Правління цих рад очолюють здебільшого авторитетні політики. Наприклад, у німецькій землі Шлезвіг-Гольштейн до правління ввійшли міністри внутрішніх справ, культури, юстиції та із соціального захисту. З-поміж завдань цих рад слід виокремити такі: уточнення рівня злочинності шляхом виявлення латентного криміналу, з'ясування локальних причин його виникнення, чинників, на які можна ефективно впливати на місцевому (регіональному) рівні. Рада надає матеріальну та педагогічну допомогу неповним сім'ям і сім'ям алкозалежних, наркоманів, сприяє організації дозвілля підлітків, консультує адміністрацію шкіл і вчителів про можливості запобігання злочинам на рівні освітніх закладів, про заходи захисту потенційної жертви [3; 4]. Ради розробляють для поліцейських рекомендації щодо методів запобігання злочинам.

Кримінологічна профілактика охоплює, крім поліцейських, також суддів, прокурорів, учителів, вихователів, архітекторів, містобудівників, соціальних працівників. Рада із запобігання злочинам у землі Шлезвіг-Гольштейн запланувала поміж іншого створення Академії запобігання злочинам [5].

Невід'ємною складовою нормативно-правових засад міжнародної практики участі громадськості в запобіганні злочинам є положення деяких декларацій, прийнятих ООН. Так, у матеріалах останніх трьох конгресів ООН із запобігання злочинам і кримінального правосуддя акцентовано увагу на реалізації аналізованої стратегії в правозастосовній практиці різних країн. Зокрема, у п. 13 Віденської декларації, прийнятій на ювілейному Десятому конгресі ООН, зазначено, що «...ефективні дії у сфері запобігання злочинам і кримінального правосуддя вимагають участі як партнерів та суб'єктів урядів, національних, регіональних, міжрегіональних і міжнародних установ, міжурядових та неурядових організацій, різних сегментів громадянського суспільства, зокрема засобів масової інформації та приватного сектору, а також визнання їх важливої ролі та внеску...» [6; 7].

У Бангкокській декларації, прийнятій на Одинадцятomu конгресі ООН, у цьому контексті зауважено: «...П. 9. Ми визнаємо ту роль, яку окремі особи й групи за межами публічного сектору (наприклад, громадянське суспільство), неурядові організації та громадські організації відіграють у сприянні запобіганню злочинам і тероризму та протидії їм. Ми заохочуємо заходи щодо посилення цієї ролі в межах законності...». Окрім цього, у зазначеному документі закріплено: «...П. 34. Ми акцентуємо на необхідності розглянути заходи із запобігання розширенню масштабів злочинності в містах, зокрема шляхом удосконалення міжнародного співробітництва й нарощування потенціалу правоохоронних і судових органів у цій сфері та шляхом сприяння участі місцевих органів влади та громадянського суспільства...» [8].

Сальвадорська декларація, прийнята на Дванадцятomu конгресі ООН, також не оминула увагою це питання. У ній зазначено таке: «...П. 33. Ми визнаємо, що відповідальність за розроблення та прийняття політики у сфері запобігання злочинам, а також контроль за її здійсненням та оцінюванням несуть держави. Ми вважаємо, що такі намагання мають ґрунтуватися на активній співпраці та комплексному підході, що охоплює всіх зацікавлених учасників, зокрема з громадянського суспільства...». У п. 34 цієї декларації додано: «...Ми визнаємо важливість зміцнення партнерських зв'язків між публічним і приватним секторами у справі запобігання злочинам у всіх її формах і виявах та протидії їй.

Ми впевнені, що завдяки взаємному й ефективному обміну інформацією, знаннями та досвідом, а також спільним узгодженим діям уряду і ділові кола можуть розробляти, удосконалювати та здійснювати заходи щодо запобігання злочинам, а також переслідувати і карати за вчинення злочинів, зокрема протидіяти новим змінюваним викликам...» [9].

На думку М. Г. Колодяжного [10], стратегія участі громадськості у справі протидії кримінальним посяганням не втратила актуальності й у XXI столітті. Висвітлені положення резолюцій і декларацій, хоча й мають рекомендаційний характер, однак, з огляду на їх значущість для практики запобігання злочинам і підвищення її ефективності та запровадження в роботу органів кримінальної юстиції низки країн світу, набувають рис належності й обов'язковості.

Міжнародно-правові положення рекомендаційного характеру, що стосуються громадського впливу на злочинність, стають обов'язковими для відповідних суб'єктів запобіжної діяльності на національному рівні. Зокрема, у ст. 31 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, прийнятої Резолюцією № 55/25 Генеральної Асамблеї ООН від 15 листопада 2000 року [11], зазначено, що держави-учасниці прагнуть поглиблювати розуміння суспільством факту існування, причин і рівня небезпечності транснаціональної організованої злочинності, а також загроз, створюваних нею. Така інформація охоплює відомості про заходи для сприяння участі населення в запобіганні такій злочинності й може поширюватися через засоби масової інформації. Це рекомендаційне положення стало частиною вітчизняного правового поля, а отже, обов'язковим для виконання – після ратифікації Україною цієї Конвенції та подальшого набуття нею чинності з 21 травня 2004 року.

У преамбулі до Конвенції ООН проти корупції, прийнятої Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 31 жовтня 2003 року № A/RES/58/4 [12], ідеться про необхідність залучення громадськості до цієї діяльності. Зокрема, зазначено, що запобігання корупції має відбуватися за активного співробітництва не лише окремих країн, а й публічного та приватного секторів, до яких входять громадянське суспільство, неурядові організації та організації, що функціонують на базі громад. Також Конвенція містить ст. 13 «Участь суспільства» і ст. 39 «Співробітництво між національними органами та приватним сектором», у яких акцентовано на якомога ширшому залученні населення до запобігання корупції.

Рада Європи 1999 року видала Рекомендацію № R/96/8 «Політика боротьби зі злочинністю й кримінальне право в Європі, що змінюється», згідно з якою громадськість має бути інформована про проблеми злочинності. Ані політика протидії їй, ані система кримінальної юстиції не можуть бути ефективними без доброзичливого ставлення громадськості й активної участі населення [13].

Для визначення адекватних цілей участі громадськості в запобіганні злочинам украй важливим є об'єктивне оцінювання не тільки реальних можливостей, а й потенціал соціуму. Найтипівіший недолік розроблених проектів у цій сфері в нашій країні полягає в тому, що фінансові можливості вважають визначальним чинником, хоча орієнтуватися слід саме на потенції національно орієнтованої політики.

Розвиток системи запобігання злочинам має бути спрямований на:

- виявлення факторів злочинності;
- пошук способів їх усунення чи блокування;
- вишукування ресурсів для цього;
- комбінування в межах наявних ресурсів методів і заходів впливу за принципом їх максимальної ефективності та мінімальних витрат.

Найпоширенішими формами зв'язку з представниками громадських об'єднань є:

- обмін інформацією з депутатами, лідерами громадських рухів і релігійних конфесій;
- налагодження постійних зв'язків з керівниками та лідерами національних земляцтв, релігійних об'єднань, координація зусиль щодо запобігання міжнаціональним конфліктам серед населення, зокрема через засоби масової інформації;
- участь представників правоохоронних органів, передусім Національної поліції, у з'їздах, конференціях, інших заходах, що проводять громадські об'єднання з метою підтримання громадського порядку;
- інтерв'ювання лідерів партій, рухів, земляцтв з питань забезпечення громадського порядку та громадської безпеки в населеному пункті, який обслуговує орган Національної поліції, а також з метою з'ясування громадської думки щодо роботи поліції.

До числа громадських спеціалізованих суб'єктів було віднесено добровільні народні дружини, громадські пункти охорони порядку, різні громадські ради профілактики. Деякі із цих формувань, такі як громадські ради профілактики, майже не функціонують. Діяльність добровільних народних дружин значно звузилася та наповнилася

іншим змістом, її організують без належної активності з боку правоохоронних органів.

Спеціалізованими недержавними суб'єктами попереджувальної діяльності є також відомчі та приватні служби безпеки, суб'єкти, які займаються приватною охороною діяльністю.

Неспеціалізованими суб'єктами є інші організації, юридичні та фізичні особи, засоби масової інформації, які беруть участь у запобіганні злочинам під час реалізації своїх загальних повноважень, прав й обов'язків. Це окремі громадяни, сім'ї, колективи за місцем роботи чи мешкання тощо.

Якщо, наприклад, мешканці будинку домагаються організації змістовного та позитивного дозвілля молоді, вони роблять свій вагомий внесок у запобігання злочинам неповнолітніх.

Належну скоординованість зусиль різних суб'єктів запобігання злочинам, на думку сучасних кримінологів, можна забезпечити за допомогою трьох видів координації:

- горизонтальної (комплексно-територіальної);
- вертикальної (установчо-галузевої);
- міжвідомчої [14].

Дослідження прогресивного досвіду участі громадськості в запобіганні злочинам дає підстави стверджувати, що без утвердження політичної волі щодо використання сучасних альтернативних підходів до модернізації правоохоронної діяльності буде складно досягти результатів. Крім цього, нагальною є потреба в прийнятті Закону України «Про запобігання злочинам і правопорушенням», у якому буде чітко регламентовано участь громадян, громадських об'єднань й організацій, добровільних помічників поліції, зокрема у комплексних заходах запобігання злочинам та протидії злочинним виявам на рівні муніципалітету, регіону, держави.

Також потрібно поновити практику розроблення вузькопрофільних цільових програм профілактики окремих видів злочинності: неповнолітніх, рецидивної, організованої, пов'язаної з незаконним обігом наркотиків тощо.

Висновки. Для того щоб кримінально-правова політика в запобіганні злочинам була економічно обґрунтованою й ефективною, потрібно, на противагу кримінальному впливу та державній репресії, застосовувати альтернативні заходи з використанням громадського впливу на злочинність. Для активізування участі громадськості в запобіганні злочинам слід удосконалити практичну реалізацію положень Постанови Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від

З листопада 2010 року № 996 [15], у якій ідеться про створення й організацію діяльності громадських, наукових, консультативних рад та інших дорадчих структур у роботі центральних органів державної влади й органів місцевого самоврядування. На думку М. Г. Колодяжного [10], зазначені консультативні ради мають брати постійну участь у роботі колегій правоохоронних органів, контролювати їхню діяльність, передусім щодо законності й цільового використання бюджетних коштів, сприяти ширшому залученню громадських об'єднань й окремих громадян до сфери запобігання злочинам та охорони правопорядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аристотель. Политика / Аристотель // Сочинения : в 4 т. Т. 4 ; пер. с древнегреч. ; под общ. ред. А. И. Доватура. – М. : Мысль, 1983. – 830 с.
2. Сорокин П. А. Социологический прогресс и принцип счастья / П. А. Сорокин // Человек, цивилизация, общество. – М., 1992. – С. 460–546.
3. Dornier W. Victimology / W. Dornier, S. Lab. – N. Y., 2014. – 488 p.
4. Кухта К. И. Институт жертвы преступлений (потерпевшего) в уголовном процессе США / К. И. Кухта // Адвокатская практика. – 2007. – № 4. – С. 41–42.
5. Егер Й. Совет по предупреждению преступности в Шлезвиг-Гольштейн / Й. Егер // Криминологические исследования в мире. – М., 2001. – С. 135–139.
6. A/Conf.187/15 // Report of the Tenth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders (Vienna, Austria, 10–17 April 2000). – 43 p.
7. Лунеев В. В. Десятый конгресс ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями, его место в истории конгрессов / В. В. Лунеев // Государство и право. – 2000. – № 9. – С. 95–100.
8. A/Conf.203/18 // Report of the Eleventh United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice (Bangkok, Thailand, 18–25 April 2005). – 95 p.
9. A/Conf.213/18// Report of the Twelfth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice (Salvador, Brazil, 12–19 April 2010). – 90 p.
10. Колодяжный М. Г. Сучасний зарубіжний досвід громадського впливу на злочинність : монографія / М. Г. Колодяжный ; за ред. В. В. Голини. – Харків : Право, 2017. – 252 с.
11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 15 листоп. 2000 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_789. – Назва з екрана.
12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 31 жовт. 2003 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_c16. – Назва з екрана.
13. Politique criminelle et droit penal dans one Europe en transformation. – Conseil del'Europe. – Mars 1999. – P. 7–38.
14. Колодяжный М. Г. Міжнародний вимір нормативного забезпечення участі громадськості у запобіганні злочинності / М. Г. Колодяжный // Питання боротьби зі злочинністю. – 2014. – Вип. 27. – С. 110–115.
15. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листоп. 2010 р. № 996. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-п>. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Aristotel. (1983). *Politika [Politics]*. (Vols. 1-4). A.I. Dovatura (Eds). Moscow: Mysl [in Russian].
2. Sorokin, P.A. (1992). Sociologicheskii progress i princip scastia [Sociological progress and the principle of happiness]. *Chelovek, civilizaciia. Obschestvo, Man, civilization. Society*, 460-546. Moscow [in Russian].
3. Dornier, W., & Lab, S. (2014). *Victimology*.
4. Kukhta, K.I. (2007). Institut jertvy prestuplenii (poterpevshego) v ugovnomn processe SShA [The Institute for Victims of Crime (Victim) in US Criminal Procedure]. *Advokatskaia praktika, Lawyer practice*, 4, 41-42 [in Russian].
5. Eger, I. (2001). Sovet po preduprejdeniiu prestupnosti v Shlezvig-Golshtein [Council for the Prevention of Crime in Schleswig-Holstein]. *Kriminologicheskie issledovaniia v mire, Criminological studies in the world*, 135-139. Moscow [in Russian].
6. A/Conf.187/15. *Report of the Tenth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders* (Vienna, Austria, 10-17 April 2000).
7. Luneev, V.V. (2002). Desiatyi kongress OON po preduprejdeniiu prestupnosti i obrasceniiu s pravonarushiteliami, ego mesto v istorii kongressov [Tenth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, its place in the history of congresses]. *Gosudarstvo i pravo, State and law*, 9, 95-100 [in Russian].
8. A/Conf.203/18. *Report of the Eleventh United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice* (Bangkok, Thailand, 18-25 April 2005).
9. A/Conf.213/18. *Report of the Twelfth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice* (Salvador, Brazil, 12-19 April 2010).
10. Kolodiazhnyi, M.H. (2017). *Suchasnyi zarubizhnyi dosvid hromadskoho vplyvu na zlochynnist [Modern foreign experience of civic influence on crime]*. V.V. Holiny (Ed.). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
11. Konventsiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti: vid 15 lystop. 2000 r. [United Nations Convention against Transnational Organized Crime from November 15, 2000]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_789 [in Ukrainian].
12. Konventsiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty koruptsii: vid 31 zhovt. 2003 r. [United Nations Convention against Corruption from October 31, 2003]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_c16 [in Ukrainian].
13. Politique criminelle et droit penal dans one Europe en transformation. *Conseil del'Europe*. Mars 1999.
14. Kolodiazhnyi, M.H. (2014). Mizhnarodnyi vymir normatyvnoho zabezpechennia uchasti hromadskosti u zapobihanni zlochynnosti [An International Dimension of Regulatory Provision of Public Participation in the Prevention of Crime]. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu, The issue of fighting crime*, 27, 110-115 [in Ukrainian].
15. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky": vid 3 lystop. 2010 r. No. 996 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Ensuring Public Participation in the Formation and Implementation of State Policy" from November 3, 2010, No. 996]. (n.d.). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-n> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 25.04.2018

Dzhuzha A. – Doctor of Law, Associate Professor of the Department of Criminology and Penal Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine; e-mail: adzhuzha@gmail.com; **ORCID 0000-0003-0842-7415**;

Sorokina L. – Researcher of the Department of Criminology and Penal Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Participation of Citizens in a Devastating Way Impact on Crime: International Experience

The problems of the destructive influence of citizens and the social environment on criminality are highlighted. An attempt has been made to explore the experience of Western European countries in involving volunteer assistants, community councils, operational groups, pedagogical associations, scientific institutions that are actively conducting criminological research, and participating in the prevention of crimes. Formulation of the problem. Participation of all citizens in the impact on crime is a fundamental condition, as without a population-backed population not yet one state has been able to construct an effective system for combating crime and to find sufficient resources for its effective functioning. Some aspects of the participation of citizens and the social environment in the devastating impact on crime were studied by such scholars as J. Gilinsky, V. Golin, I. Danshin, O. Dzhuzha, A. Zakalyuk, A. Zeliinsky, O. Ignatov, S. Inhacov, R. Clark, M. Kolodyazhny, V. Kvashis, V. Luneev, A. Shostko, E. Shur, V. Fox. But, unfortunately, the issues under investigation, in particular, legislation on the regulation of citizen participation in the prevention of crime need to be refined and improved. That is why the subject of our research is relevant. The purpose of this article is to analyze the state's involvement of citizens and the social environment in influencing crime and reliance on the people in the implementation of the strategy for preventing crime; improvement of the regulatory framework in the field of citizens' participation in crime prevention, public safety and public order protection, road safety and other social environment in cooperation with law enforcement officials, in particular the National Police.

Keywords: influence on crime; citizens; social environment; voluntary guard; Public Council.